

Uttrycket ”**på Dal**” betecknar ursprungligen det område som kom att upptas av Norddals och Sundals härader (vilket också slutleden indicerar). Invånarna här kallades också ”västgötar västan Vänern” och har av ålder räknats till Västergötland och till Skara stift. Resten av landskapet kallades ”Markerna” vilket innebär att det ursprungligen var ett ”ingenmans land” mellan Norge och Sverige. Detta pekar också på att den äldsta riksgränsen gick i Kroppefjäll och ger samtidigt den ”rätta” förklaringen av ortnamnet **Rostock**, som ursprungligen torde ha skrivits Rå-Stock. Än idag kan alla som färdas mellan Mellerud och Brålanda se ”stocken” som ligger i väster. ”Stocken” kan alltså sägas vara ett utslag av folkhumorn och ett namn på Kroppefjäll som på avstånd ser ut som en lång stock och var en ypperlig riksgräns. ”Rå” är ett gammalt ord för gräns och finns bl. a. i ”rågång” och ”råmärke”. Namnet Dalsland tycks vara ett ganska ”nytt” namn, det är först 1508 som det ”dyker det upp”

Fotnot:

Obs: Melleruds köping bildades 1 jan. 1908. Före 1908 och fram t. o. m. 1968 menas med Mellerud bara det område som var köping eller kom att bli köping. 1 jan. 1969 bildades Melleruds storkommun och därmed står Mellerud ibland för storkommunen och ibland för tätorten, den f. d. köpingen. Då inget anges för ex. en skola, menas tätorten.

I Melleruds storkommun ingår 9 församlingar/socknar: Bolstad, Dalskog, Erikstad, Grinstad, Gunnarsnäs, Holm, Järn, Skållerud och Ör (se vidare 1 jan. 2010). När de första (världsliga) kommunerna bildades 1863 blev alla socknar egna kommuner. Skållerud var egen kommun 1863-1968, medan de övriga var föremål för den första kommunsam-manslagningen 1 jan. 1952. Då bildades Bolstads storkommun av Bolstads, Erikstads och Grinstads kommuner. Kroppefjälls kommun bildades av Dalskogs, Gunnarsnäs och Örs kommuner. Melleruds vidgade köping bestod av köpingen, samt Holms och Järns kommuner.

Från äldsta tid

Dolk av brons (det mesta av klingan är borta) funnen vid Säter, Ör 1865.

Gravfält

Gravrösen

Hällkistor (22 kända)

Hällristningar (13 kända)

Spjutspets och en holkyxa av brons funna på Vattenkullen.

Stenyxor, bl. a. båtyxan från Ödegårdsgraven i Holm – som är äldst i Dalsland!

Stenåldersboplatser (14 kända)

Verkstadsfynd från Järn, en bronsgjutares verkstad.

500-talet e. Kr.

Domarringar (34 kända)

Fornborgar (3 kända)

Gravfält

Gravhögar (24 kända)

Handelsplats vid Sunnanå (Holmsåns mynning)

800-talet

Harald Hårfager lade Dalsland under sig efter flera fältslag

900-talet

Myntfynd 1819 vid Tillhagen, Bolstad, mynt tagna som vikingagäld i England!

1000-talet

Dalslänningarna blev katoliker och de första kyrkorna byggdes.

Tillhörde Skara stift

1100-talet

En katastrof med 16 kyrkbåtar på Vänern. En del menar att man reste till Kålland dörför att man tillhörde någon socken där, men detta är inte troligt. Eftersom Dalsland är koloniserat från Västergötland reste man dit vid större högtider, samt ex. bröllop och begravningar.

Kung Magnus Barfot i Norge hävdade att hela Dalsland hade tillhört Norge tidigare och borde fortsätta att göra det.

1149 Bolstads kyrka

1180 c:a Första gången som namnet Dal förekommer

1200-talet

1200-talet Kyrkorna i Grinstad, Gunnarsnäs, Holm och Järn

1200-talet (?) Östanå kyrka (egen församling, omnämnt 1305 första ggr, upphörde 1557)

1200-talet (?) Mustasätters kyrka (egen församling, omnämnt 1413 första ggr, upphörde 1557)

1219 (?) Örs kyrka

1300-talet

? Ekholmens föregångare på näset i Kolungen

? En borg på Storön i Örssjön

? Borgen Vik vid Sunnanå hamn (där hamnmagasinet står)

1304 Byggdes Dalaborg av hertigarna Erik och Valdemar Magnusson

13?? Dalaborg brändes trol. 3 gånger, under 1300-talet - hårda strider mellan bröderna!

1340 Holms socken omnämnt första gången

1355 Pest

1358 Bergs Gård omnämns första gången

1359-1360 Pest

o. 1360-1434 Dalaborgs län

1368-1369 Pest

1388 22 mars besökte drottning Margareta ett stormansmöte på Dalaborg och blev vald till Sveriges regent.

1400-talet

1409 Nordkärrs Gård omnämns första gången

1413 Älvsborgs län omnämns första gången

1413 Pest

1421-1422 Pest

1434 Engelbrektsupproret, Dalaborg förstördes

1439-1440 Pest

1446 Vedbyholms Gård omnämns första gången

1455 Pest

1464-1465 Pest

1472-1474 Pest

1484 Pest

1495 Pest

1500-talet

- 1500 Pest
- 1508 Första gången som namnet Dalsland förekommer
- 1540 Västerråda, Holm omnämnt första gången
- 1540 Österråda, Holm omnämnt första gången
- 1540 Ekholmens Gård, Gunnarsnäs, omnämnt första gången, kallas ”stom”
- 1540 Sunnanå Gård omnämnt första gången
- 1541 Mellerud (eg. Mellområda) omnämnt första gången
- 1555 Gustav Vasa ägde Vedbyholms gård
- 1557 upphörde kyrkorna i Mustasäter och Östanå, se 1200-talet.
- 1560-1569 Grevskapet Dalsland under hertig Magnus
- 1563-1570 Nordiska sjuårskriget. Dalsland drabbas 1564 och 1568.
- 1563 Hade riksdrotsen Per Brahe sitt högkvarter vid Dalbergså.
- 1568 Fienden härjade och brände i Dalskog, Gunnarsnäs, Holm och Ör.
- 1568 Brändes Örs prästgård
- 1569 Johan III övertog Vedbyholms gård
- 1577 Föddes Anders Eriksson adlad Hästehuvud i Bolstads prästgård (d. 1657)

1600-talet

- 1604 Föddes Sveno Brynolphi Dal i Örs Prästgård (död 1693)
- 1606-1610 Grevskapet Dalsland under hertig Johan av Östergötland
- 1609 Föddes Gunno Brynolphi Bluterius i Örs Prästgård (död 1657)
- 1609 Beslöt Karl IX att anlägga en stad på Sträte marknadsplats vid Dalbergså
- 1611-1613 Kalmar kriget - Bolstads prästgård brändes
- 1612 Intogs och brändes Skara
- 1613 Första vägordningen
- 1614 Tillsattes de första gästgivarna (det skulle vara 2 mil mellan gästgivargårdarna)
- 1614 Föddes Kettil Felterus i Erikstad landets då främste lantmätare (d. 1690)
- 1621 Landsväg från Vänersborg till Karlstad (s. k. Kungsväg)
- 1634 Ny länsindelning
- 1634-1638 Dalsland tillhör Älvsborgs (stor) län
- 1639-1654 Dalsland tillhör Närke-Värmland län
- 1638 Avrättades Britta Persdotter, Tobräckan på avrättningsplatsen i Dalskog
- 1643 1 april Grundades Åmåls stad
- 1644 Vänersborg stad (flyttningen från Brätte är "klar")
- 1644-1645 Hannibalsfejden
- 1644 Intogs Vänersborg av fienden
- 1645 jan. Slaget vid Köpmannebro
- 1647 Mellerud fast tingsplats
- 1649 Lag om s. k. skjutshåll - att hålla hästar för resande
- 1649 Missväxt
- 1650 Första tingshuset i Mellerud
- 1657 Masugnen i Glyxhult, Skållerud uppbyggd av borgarna i Åmål
- 1657-1660 Krabbefejden
- 1658 Freden i Roskilde
- 1658 Dalsland övergår från Skara stift till Karlstads stift.
- 1658 Kjettil Classons Felterus karta över Dalsland
- 1661 Föddes skalden Gunno Eurelius Dalstierna i Örs Prästgård
- 1663 Upphörde Dalboå marknad vid Strätet, Bolstad (omnämnt första gången 1508)

- 1672 Missväxt
- 1674 Upperuds järnbruk - Dalslands äldsta
- 1676 Byggdes (alt. reparerades) Skålleruds kyrka som kan ha minst två föregångare.
- 1676-1679 Gyldenlövefejden
- 1676 Intogs Vänersborg av fienden.
- 1676 kom fienden för att brandskatta Upperuds bruk, som blev "friköpt" för 140 riksdaler.
- 1678 18 juni mordet vid Åsebro kvarn, då bonden Lars Andersson hittades död vid vattenhjulet.
- 1679 Vänersborgs blir residensstad (Göteborg och Bohuslän blir eget län).
- 1679 Brann vårdkasarna för sista gången i Dalsland
- 1680 Karl XI på besök i Mellerud (Nordkärrs Gård)
- 1680 Dalsland ingår i Älvsborgs län
- 1689 Fattigstuga i Ör (såldes 1838)
- 1691 31 juli Karl XI på besök i Mellerud
- 1694 Avrättades mördaren Gunnar Olofsson, Forsbo i Galgdalen, Skållerud

1700-talet

- 1709 3 sept. Tingshuset i Mellerud brinner
- 1709 Alla Helgons Dag - vargar hade gjort stor skada på flera ställen i Skålleruds socken.
- 1710 Omnämns en majstång för första gången i Mellerud
- 1718 våren Karl XII besökte Mellerud enl. Nordals härads dombok.
- 1718 25 okt. var Upplands regemente inkvarterade i Mellerud med omnejd - extra skatt!
- 1718 Sträte eller Qvantenburgs marknaden (upphörde 1850)
- 1720 Missväxt
- 1730 Nytt tingshus i Mellerud
- 1746 Stöld i Dalskogs kyrka
- 1746 25-26 juli reste Carl von Linné genom Dalsland, besökte kh Nils Brelín i Bolstad, såg flera majstänger och lövhyddor i vår kommun, samt övernattade i Mellerud.
- 1747 Missväxt
- 1750 Byggdes Dalskogs kyrka (men minst en äldre föregångare)
- 1753 Blev Ingrid i Kambol halshuggen för barnamord vid Kambol
- 1757 Blev Anders Andersson i Gärdserud dödad av en majstång!
- 1759 22 dec. var det jordbävning enl. Holms kyrkbok!
- 1765 Antogs Anders Waldenström som skolmästare i Ör
- 1765 Anställdes den förste skolmästaren, Carl Skragge, Järn, Bolstad, Holm
- 1765 21 maj skogsbrand på Kroppefjäll
- 1766 Enar Andersson halshöggs och brändes å bål för tidelag med en ko, vid Kambol
- 1769 Inbrott i Örs kyrka
- 1770 c:a Startade Rostocks Hälsobrunn.
- 1773 Mördades länsmannen Peter Bahrman i Rinnen av J. Broström och S. Sjöbom.
- 1773 3 sept. halshöggs två mördare, Jonas Broström och Sven Sjöbom, vid Kambol.
- 1773 Halshöggs Britta Eriksdotter för barnamord
- 1776 hölls storskifte (i Holms och Järns socknar)
- 1777 Första fattigstugan i Holm (Brännängen)
- 1779 Bruksskolan i Upperud
- 1783 Kaptén August Edv. Lillienstierna köpte Vedbyholms och Sunnanå gårdar.
- 1784 Dömdes koldrängen Anders Ståhl, som begått tidelag, att halshuggas och brännas på bål (Skållerud).
- 1786 Antogs Jonas Jansson, Kappebol som skolmästare i Dalskog

1787 Dömdes änkan Gunilla Johansdotter, som dödat sitt nyfödda barn, att halshuggas och brännas på bål (Skållerud).

1788 Första marknaden vid Sunnanå.

1788 Danska kriget, danska soldater härjar bl. a. i Ör

1788 Intogs Vänersborg av fienden

1788 4-5 okt. slog en norsk trupp läger vid Östra Vässby

1788 5 okt. – 5 nov. bevakade 78 norska soldater bron vid Köpmannebro

1788 5-6 nov. slog en norsk trupp läger vid Mellerud

1790 c:a Ekholmens Säteri, Gunnarsnäs

1791 Föddes postmästaren och författaren Aug. Edv. Lilliestierna i Holm

1794 Upperuds Herrgård

1800-talet

1803 25-31 juli skogsbrand på Kroppefjäll

1808 Missväxt

1810 Anställdes den första skolläraren i Holm

1811-1814 var den kände Anders Lignell komminister i Dalskog

1818 Föddes Brånasmeden (Johannes Olsson), Järn (död 1886)

1818 Qvantenburgs Säteri

1820 Karl XIV köpte Berg, Österråda, framnäs, Hassle m. fl. gårdar i Holm socken.

1822 Kungsstenen vid Västerråda - med både Karl XII och Karl XIV Johan!

1822 juli besökte Karl XIV Johan Rostocks hälsobrunn

1822 Karl XIV Johan på besök - "Borgen", blivande Vårdshuset på Dal, byggdes för honom på Ödskölts moar

1827/1840 Fryxell-Langensköldska stiftelsen startade

1827 var det ovanligt många vargar i Dalsland (Ingevaldsslakten 2 s. 23).

1830 Håfreströms järnbruk i Håverud.

1832 5 feb. brann kvarnen i Upperud

1832 Startade Håfreströms manufakturjärnbruk i Håverud.

1837 i okt., besökte Karl XIV Johan Nordkärrs gård, som han ägde.

1839 hölls storskifte (i Holms och Järns socknar)

1842 Lag om allmän Folkskola (upphörde 1972).

1843 besöktes kommunen av den kände fornforskaren Richard Dybeck.

1844 Oskar I övertog Berg, Österråda, Hassle m. fl. gårdar i Holm socken efter sin far.

1845 c:a Flyttades "Borgen" hit från Ödskölt och blev senare Vårdshuset på Dal (brann 1999)

1847 Den första folkskolan i Holm enl. lag 1842.

1849 29 dec. föll Johan Andersson (f. 1779) ned från sin väderkvarn på Kvarnkullen och dog.

1850 Komminister Anders Lignell besöker bl. a. Österråda kulle - 64 gravar!

1851 Inflyttade den första handelsmanen till Mellerud

1852 Skålleruds sockenbibliotek

1852 Ödetorps skola i Grinstad (nedlagd 1958)

1853 Föddes rektor Johannes Henriksson i Järn, känd botanist (död 1935)

1854 Järns Folkskola och småskola (nedlagda 1959)

1855 Nytt tingshus i Mellerud

1856 Den förste valde läraren i Dalskog, G. Pettersson, L. Rud, Ör

1858 natten mellan 12-13 mars stals postväskan i Gästgivargården, man hittade väskan på sjön Närens is!

1858 29 juli orkanliknande storm över Dalsland.

1859 Missväxt

- 1861 Föddes red. C. J. Engström i Erikstad (död 1936) myntade uttrycket: "himmel och havrejord".
- 1861 6 nov. storm i Skållerud: Storm i Skållerud 6 nov. 1861. Landsvägen ser ut som en vedbacke!
- 1862 2 april brann manufaktursmedjan i Håverud ned.
- 1862 byggdes "lutande tornet" i Grinstad av murmästaren Anders Lindahl i Vänersborg.
- 1863 De första kommunerna - varje socken blir även borgerlig kommun
- 1863 Älvsborgs läns landsting
- 1864 24 mars begärde Anders Backman, Skogsbol att få bygga ett hus på avrättningsplatsen i Kambol![troligen fick han svaret "nej"].
- 1866 Kulpens skola, Skållerud (nedlagd 1898).
- 1866 Koleraepidemi i Skållerud, 36 döda - 3 kolerakyrkogårdar.
- 1867 Holms Folkskola (vid Nordkärr, nedlagd o. 1916)
- 1867 Första Apoteket i norra Älvsborgs län förlades till Norra Bäckebo, Gunnarsnäs.
- 1868 19-20 sept. invigdes Dalslands kana av Karl XV.
- 1868 Den varmaste sommaren sedan mätningarna började 1860.
- 1868 Missväxt, sista stora nödåret!
- 1869 Anställdes Holms första barnmorska, Karolina Johansson
- 1870 Byggdes Erikstads kyrka (men minst två äldre föregångare)
- 1870 Nordals Härads Sparbank
- 1871 Poststation i Mellerud (postkontor 1885)
- 1871 Skålleruds gamla skola
- 1870-1890-talen Bremer-Linjens Emigrantkontor i Kambol, Holms socken
- 1873 Blekans Folkskola, Dalskog
- 1873 Källhults Folkskola, Dalskog
- 1873 Grinstads Missionsförsamling.
- 1873 Första Apoteket i Mellerud, apotekare Carl A. Kjerner, inflyttad från Gunnarsnäs.
- 1874 Ägaren till Österråda kulle vill "odla bort" kullen
- 1876 Gärdseruds Folkskola, Holm (nedlagd 1939)
- 1876 Grinstads Missionshus
- 1876 Apotekare Amadée Estelle
- 1876 Nordkärrs Folkskola, Holm (nedlagd 1943)
- 1876 Ruds skola, Ör
- 1877 Åsmule Folkskola, Ör (nedlagd 1947)
- 1877 Tostebyns Folkskola, Ör
- 1877 Anolfsbols Folkskola, Ör (nedlagd 1958)
- 1877 Hjärtungens Folkskola, Ör (nedlagd 1952)
- 1878 Eds Folkskola, Ör (nedlagd 1952)
- 1878 c:a Österråda kulle blev Vattenkullen (en vattencistern nedgrävdes)
- 1879 Föddes konstnären Carl Oscar Borg (död 1947), verksam i USA
- 1879 invigdes Bergslagens Järnväg (BJ): Gävle - Göteborg
- 1879 18 juli invigdes Dalslands Järnväg (DJ): Sunnanå - Fredrikshald/Oslo av Oscar II.
- 1880 Håfreströms AB – bytte namn 1 jan. 2003 till Arctic Paper
- 1881 Örs Baptistförsamling (blev Melleruds Baptistförsamling 1906).
- 1882 29 jan. bildades Melleruds Missionsförsamling.
- 1882 startade Ångsågen vid Sunnanå hamn, den revs 1973.
- 1883 Sunnanå Fattiggård
- 1883 maj, första telefonledningen på Dal uppsatt mellan Järnvägshotellet och Gästgivargården i Mellerud!
- 1884 Godtemplarföreningen i Mellerud

- 1885 13 sept. invigdes Godtemplargården (senare kallad Templargården) i Mellerud
1885 Rektor Johannes Henrikssons privatskola startas i Mellerud
1885 Postkontor i Mellerud
1886 Västerråda Skola – Daniel Fryxells skola – Slöjdskolan – Folkskolan (nedlagd 1962)
1886 25 mars invigdes Missionskyrkan i Mellerud.
1887 Första provinsialläkaren öppnar praktik i Mellerud
1889 Anställdes den förste provinsialläkaren, Casimir Theodor Bergh
1891 Skänktes marken till Köpmantorget av prästen Lorentz Aug. Larsson
1891 Linddalens skola (tidigare hette platsen Galgdalen)
1892 Köpmannebro Baptistförsamling
1892 Sunnanå marknad flyttades till torget i Mellerud
1892 Anställdes den förste veterinären
1893 Första Byggnadsstadgan för Mellerud
1893 Första Hälsovårdsstadgan för Mellerud
1893 hölls en lantbruksutställning i Mellerud
1894 Inflyttade godsägare P. D. Lundgren (1854-1931) - ägde Österråda gård
1895 Föddes hembygdsforskaren och författaren A. G. Bördh (död 1968)
1896 Melleruds Folkskola = Västerråda skola (köpingens folkskola till 1927)
1896 Föddes författaren Johannes Gillby (död 1981)
1897 Frälsningsarmén i Mellerud, två kvinnliga officerare! Under de första åren hyrde man Templargården på Vattenkullen (verksamheten upphörde 1960).
1898 Sista skallgången efter varg i Dalskogs, Örs, Gunnarsnäs och Skålleruds socknar!
1899 Anställdes den första utbildade barnmorskan i Holm
1899 Startade Holms mejeri
1899 Ransbergs skola

1900-talet

- 1900 Stakelunds Folkskola (= Daniel Fryxells skola), Gunnarsnäs
1902 Örs Blåbandsförening och Järns Blåbandsförening
1903 Öppnade Enskilda Banken kontor i Mellerud
1903 Beslut om att riva Akvedukten i Håverud! Skållerudsboken s. 511.
1903 Apotekare Anders Sjöholm.
1904 Baptistkapellet Fridhem, Köpmannebro, f. d. Kulpens skola
1904 Flyttade rektor Henrikssons privatskola till Bengtsfors
1904 23 okt. jordbävning, anses vara den hittills kraftigaste i vårt land.
1905 Upplöstes unionen med Norge - ”minnessten” vid Sunnanå marknadsplats
1905 Kommunalnämnderna i Holm och Skållerud vill förbjuda alla bilar!
1906 Flyttade rektor Henrikssons privatskola till Dals-Rostock
1906 Bränna Baptistförsamling (upphörde 1920)
1906 Baptistkapellet (gamla) Betania på Kapellgatan i köpingen.
1906 Den socialdemokratiska agitatorn, skräddare Gustaf Lindstam, höll ett föredrag och en socialdemokratisk ungdomsförening bildades.
1906 Melleruds Socialdemokratiska Arbetarekommun bildades.
1907 Dalskogs Missionsförsamling
1907 Köpmannebro Missionsförsamling (uppgick i Melleruds Missionsförsamling 1982)
1907 Logen Källan, Dals-Rostock
1907 Apotekare Martin L. Svensson
1907 Bergs Säteri, Holm (ersatte äldre byggnad från 1500-talet).
1907 13 okt. kom luftballongen "Mammouth" från London, besättningen nödländade vid Vita Sannar, ballongen fortsatte till Tösse.

- 1908 1 jan. blev Mellerud köping
1908 Första Brandstationen vid Storgatan (nedlagd 1951), bredvid Missionskyrkan.
1908 4 juni startade Pappers bruket Standard i Åsensbruk
1908 27 juli startade Melleruds Idrottsförening (MIF).
1908 Elektrisk gatubelysning i köpingen.
1908 Missionshuset i Köpmannebro (sålt 1983)
1908 Nordkärrs Småskola, Holm (nedlagd 1941)
1908 Oskarslunds mindre Folkskola, Dalskog (nedlagd 1949)
1909 Byggdes en epidemisjukstuga i vid Kärragatan i kvarteret Muren
1909 Den första stadsplanen för köpingen (med en viadukt norr om stationen. ”Lansvägs Gata”).
1909 Melleruds Köpmannaförening
1909 bildades den första Kooperativa handelsföreningen (Konsum) med Carl Gustafsson i Torpane som föreståndare.
1909 19-20 juni Dalslands Lantbruksmöte med lantbruks-, industri- och slöjdställning.
1909 Nytt tingshus i köpingen för Nordals och Sundals härad.
1910 17 jan. invigdes Tingshuset.
1910 Införs gatunamn och kvartersnummer i köpingen.
1910 Startade Fortsättningskolan i köpingen.
1910 16 feb. inköptes pappers bruket Standard i Åsensbruk av Håfreströms AB.
1910 Blekans Småskola.
1911 Kroppefjälls Sanatorium (nedlagt 1960).
1911 Dalskogs Missionshus.
1911 Håveruds Missionsförsamling och Missionskyrka
1911 Ålderdomshemmet i Skållerud som 1964 blev Kyrkans Gård på Dal.
1912 Ett skyddsstängsel sattes upp kring lertakten på Vattenkullen.
1912 Nattvakten G. Stolt fick en ny päls för sin tjänstgöring.
1913 Nattvakten G. Stolt fick lönehöjning till 2.50 per natt.
1913 O. Viktor Olsson ansvarar för att lönnar planteras på lämplig ställen i köpingen.
1915 Kambols Småskola, Holm (nedlagd o. 1959).
1915 Bergs Småskola, Holm.
1915 Tre stora bränder drabbar köpingens centrum
1916 Baptistkyrkan Betel, Dals-Rostock
1916 Första julgranen på Köpmantorget.
1918 Nytt epidemisjukhus i kvarteret Myren
1918 Dalslands Bank öppnar huvudkontor i köpingen
1918 byggdes (Nya) Betania vid 45:an, det revs 1983 för att ge plats åt (Nya) ICA-Kronan.
1919 Skänkte P. D. Lundgren mark till ett torg, som uppkallades efter honom
1919 Infördes Kommunalfullmäktige i Skålleruds kommun
1919 Anolfsbols Småskola, Ör
1919 Hjärtungens Småskola, Ör (nedlagd 1950)
1919 Indrogs nattvakten (sedan o. 1850) i köpingen (polisen fick tjänstetelefon)
1920 bildades Åsensbruks Smyrnaförsamling
1920 byggde Håfreströms AB föreningshuset i Åsensbruk. Huset överlämnades som gåva till arbetarna vid 30-årsjubileet 1949.
1921 Införs kvartersnamn i köpingen
1921 Anställde köpingen den första kommunalkamreren, Carl. A. Olsson
1922 13 aug. – 23 okt. järnvägsstrejk – den största i landets historia och den längsta i Europas historia.

- 1922 Blev banvakten C. P. Olsson förste riksdagsman från Dalsland för (S) i andra kammaren.
- 1923 Öppnade dr. Gustav Krok praktik i köpingen
- 1923 Öppnades Sopstationen i Sunnanå
- 1923 Började den första brevbäraren i köpingen
- 1923 24 sept. landade ballongen "Prince Léopold" från Bryssel nära Erikstad, den deltog i Gordon Bennett Cup, där man blev tvåa.
- 1924 Ruds Småskola, Ör.
- 1925 1 jan. började Sveriges Radio sina sändningar.
- 1925 15 juni Holms m. fl. kommuners Fattigvårdsförbund.
- 1926-1929 Apotekare Gunnar och Elsa Nosslin.
- 1927 Nya Skolan = Centralskolan i köpingen
- 1927 Fortsättningskolan blev Kommunala Mellanskolan
- 1927 Bergs Småskola vid Kyrkogatan (revs 1965)
- 1927 14 dec. invigdes det nyrenoverade Ålderdomshemmet i Sunnanå
- 1928 Första realexamen i köpingen
- 1928 Infördes Kommunalfullmäktige i köpingen
- 1928 Invigdes Dal - Västra Värmlands Järnväg (DVVJ)
- 1928 1 april fick Åsens tätort namnet Åsensbruk med egen järnvägsstation
- 1928 13 sept. besökte flygarkaptenen A. Ahrenberg Sunnanå hamn med sin "flygbåt" och gav tillfälle för dem som ville att göra en flygtur över Mellerud!
- 1928 8 dec. Luciafest i Socialdemokratiska Ungdomsklubben
- 1928 13 dec. Luciafest i Missionskyrkan
- 1928 15 dec. Luciabal på Klara Källa
- 1929 Högre Folkskolan i köpingen (mellanskola 1927 och realskola 1945)
- 1929 Smyrnakyrkan, Dals-Rostock
- 1929 Dals-Rostocks Missionsförsamling (uppgick i Melleruds Missionsförsamling 1965)
- 1929 brann den s. k. Dalbostugan, som låg mitt emot Vårdshuset på Dal.
- 1930 Linderuds Folkskola och Småskola (nedlagda o. 1959)
- 1930 Kambols Folkskola, Holm.
- 1930 Bergs Folkskola, Holm.
- 1930 Björkebackshemmet, Dalskog (nedlagt under våren 2004).
- 1931 Örbacka skola, Ör.
- 1931 Inköptes Österråda gård av P. D. Lundgrens sterbhus. Se 1932.
- 1931 Bergs Sjukhem
- 1931 Klöveskogs Kapell
- 1932 3 juli invigdes ett "Församlingshem och kapell" i köpingen av biskop Eklund. Vid denna framfördes en Kantat med text av kyrkoherden Axel Bäckner och musik av fru Elin Halling.
- 1932 18 dec. invigdes Idrottshuset – det första "idrottens hus" i Älvsborgs län!"
- 1933 Mejeriet
- 1932 revs Österråda Gård, siste ägaren var P. D. Lundgren.
- 1933 Apotekare Agnes H. Arvidsson
- 1934 bildades Melleruds Smyrnaförsamling.
- 1934 Flyttade Apoteket till nya lokaler vid Österrådaplan (kvarteret Blomman)
- 1934 Ålderdomshemmet Renströmska Stiftelsen, Bolstad (nedlagt 1980)
- 1935 Startade Melleruds Erkända Sjuk-kassa
- 1935 5 dec. startades Centrumbiografen (då kallad Centrum Cinema) av Carl A. Olsson, vars svåger Gotthard Gillermo i Göteborg ritade biografen.
- 1935 Köpingen hyr mark vid Vita Sannar för badplats

- 1936 17 juni bildades Håfreströms brandkår avd. Åsensbruk
1937 Bildades Melleruds Konsumtionsförening
1937 Byggdes Vattentornet i köpingen
1937 juli såg fyra personer i Skållerud en s. k. luskung om två meter. Det var ett tåg med sorgmyggelarver – det räknades som ett järtecken, Swenson, Bo, Pingstbrud och påskafröjd, 1997 s. 145.
1938 Startade Folktandvården - fri skoltandvård
1938 byggdes Smyrnakyrkan i Åsensbruk, församlingen bildades 1920.
1938 Den s. k. parkeringsplatsen fick namnet Österrådaplan
1939 Revs Österråda ladugård
1942 Dalslands Banken blev Skandinaviska Banken
1942 Startade Jordbrukskassan i köpingen
1942 Holms Brandkår (nedlagd 1951)
1942 Holms Brandstation vid landsvägsgatan (nedlagd 1951)
1942 Bolstad Brandkår (nedlagd 1963)
1943 21 feb. fältskjutningen i Hälleback, Erikstad
1943 25 juli Invigdes Rådavallen
1943 Apotekare K. A. Gyllenram.
1943 Nordkärrs Folkskola, Holm, nedlagd.
1943 Startade Mellerudsortens Bad och Tvätt AB
1943 Vänersborgsbanken blev Svenska Handelsbanken
1945 Skolan fick fria läroböcker och skolmaterial
1945 Kommunala Mellanskolan blev Samrealskola
1946 Dals-Rostock s Brandkår (nedlagd 1990)
1946 Brandstationen i Dals-Rostock (nedlagd 1990)
1947 Skålleruds Brandkår (nedlagd 1965)
1947 Brandstationen i Åsensbruk
1947 Åsmule Folkskola, Ör, nedlagd
1947 Stark storm som fällde många träd särskilt i Bolstads socken.
1947 Väg till Vita Sannars badplats
1947 Stiftelsen Hyresfastigheter i Mellerud
1948 Förstatligades Bergslagernas Järnväg
1948 Konsum sätter upp julgran på Köpmantorget
1948 Ordnas P. D. Lundgrens Torg, marken skänkt av P. D. Lundgren
1948 Samrealskolan blev statlig.
1948 Nedlades Rostocks Hälsobrunn.
1948 förde Åke Niklasson kungastafetten vidare från Erikstad till Mellerud
1948 31 okt. Sparsamhetens dag med film för eleverna på Centrumbiografen.
1949 i feb. nedbrann Viktoriabiografen, som då kallades Skandiabiografen.
1949 upphörde skolan i Oscarslund, Dalskog.
1950 c:a Sunnanå Sopstation
1950-talet sjöng Alice Babs på Klara Källa
1950-talet sjöng Evert Taube på Klara Källa
1950-talet sjöng Gösta ”Snoddas” Nordgren på Klara Källa
1951 Stort snöoväder, ett av de värsta i mannaminne, snö upp till telefonrådarna på stolparna.
1951 Rådaskolan i köpingen (realskola till 1971).
1951 Apotekare Tore Tideström.
1951 14 aug. besökte kung Gustav VI Adolf köpingen på sin Eriksgata.
1952 1 jan. första kommunsammanslagningen
1952 Kommunkontor i kv. Vallen vid P. D. Lundgrens Torg med Polisstation och

Brandstation (nedlagd 1982).
1952 Skolmåltidsverksamhet införs i köpingen
1952 6 maj besökte "Snoddas" Kroppefjälls sanatorium.
1952 6 maj besökte "Snoddas" och Ragnar Wetters orkester folkparken Klara Källa, det blev publikrekord med 1.300 åhörare.
1952 7 maj besökte "Snoddas" Bergs sjukhem.
1952 Pingst besökte Ove Flodin Klara Källa, han kallades "Hela Sveriges Portvakt" 1897 och sjöng bl. a. Portvaktsvisan.
1952 14 juni besökte Powell Ramel Klara Källa, 700 besökare.
1952 Hellbergs Industrier öppnar i köpingen
1952 Smyrna kyrkans "bostadsdel" byggdes i köpingen (kyrkan 1957)
1952 Posten flyttar till nya lokaler i Smyrna kyrkans hus (flyttad 1985)
1952 Hjärtungens Folkskola, Ör, nedlagd
1952 Eds Folkskola, Ör, nedlagd
1954 Stor brand på Lindön utanför Köpmannebro.
1954 15 juni spelades en fotbollsmatch mellan lag från Kommunalfullmäktige och Melleruds Rotaryklubb, resultat: 1-1. Returmatch 1 sept. 1955.
1955 Prästgård byggs i köpingen
1956 Köpmantorget asfalteras
1956 Startade TV i Sverige.
1956 juni upphörde Myckelängs mindre folkskola i Erikstad
1956 29 juli invigdes Brunnsmuséet i Dals-Rostock
1956 Karoliner skolan, Dals-Rostock (f. d. Centralskolan)
1957 beslöts att man skulle fylla igen vattenreservoaren på Vattenkullen.
1957 Smyrna kyrkans invigdes i köpingen, pastor Lewi Pethrus predikade
1957 11 juni Povel Ramel med Knäpp up III på Cirkusplatsen
1957 16 juni besök av "sångarfursten" Einar Ekberg i Smyrnakyrkan
1958 Åsebro skola
1958 Anolfsbols Folkskola, Ör, nedlagd
1958 Apotekare Olof Olander
1958 1 maj valtalade Gunnar Sträng på Köpmantorget
1958 Köpingens förråd vid Kärragatan byggdes
1959 Paviljongen vid Rådaskolan för yrkesskolan
1959 Kommunalkontor i Åsensbruk för Skålleruds kommun med en kommunalkassör.
1959 Indrogs Järns skola
1960 Upphörde Kroppefjälls Sanatorium
1960 storsångaren Robertino gästade MIF:s Sommarland vid Bergs Herrgård
1960 var Floyd Paterson på Vårdshuset på Dal!
1961 Sålde Småskolan i Kambol
1961 Paviljong för lågskolan vid Rådaskolan
1961 Nordals Härads Sparbanks nya hus, invigt 3 mars 1962
1962 Byggdes Avloppsreningsverket vid Sunnanå
1962 Karolinerstugan på Kroppefjäll
1963 Biskop Borgenstierna kom på visitation
1963 Infördes kommunal sammanträdesersättning
1963 Antogs kommunvapen för Melleruds kommun
1964 1 juni köpte Melleruds Köping Erlandseruds gård
1964 Tredje Polisstationen, Storgatan 40
1964 Bildades MILAB - AB Melleruds Industrilokaler
1964 Invigdes Bågskyttebanan

- 1964 1 okt. invigdes Skållerudshemmet i Åsensbruk
1966 3 sept. blev gamla ålderdomshemmet i Skållerud Kyrkans Gård på Dal.
1964 Infördes Fritidsnämnd
1965 Polisen överförs från kommunen till staten
1965 Byggdes Centrumhuset i Åsensbruk.
1966 Stort snöoväder, ett av de värsta i mannaminne, snö upp till telefontrådarna på stolparna.
1967 Sålde Folkskolan i Kambol
1967 3 sept. infördes högertrafik
1968 Fagerlidsskolan
1968 Hantverkshuset på Sapphultsområdet
1968 Togs kommuntypen ”köping” bort.
1968 hölls första Kanalyran med besök av trubaduren m. m. Gunde Johansson
1968 Kanalmuséet i Håverud
1968 1 sept. invigdes Fagerlidshemmet
1968-1971 Apotekare Nils Nilsson
1969 1 jan. Den andra kommunsammanslagningen: Melleruds storkommun
1969 Markusgården
1969 Sålde Sunnanå Sjukhem
1969 gästade Pekka Langer Kanalyran
1970 Ändrade namn: Kommunalfullmäktige blev Kommunfullmäktige (KF)
1970 Ändrade namn: Kommunalnämnden blev Kommunstyrelse (KS)
1970 Ändrade namn: Kommunalkontoret blev Kommunkontoret
1970 Nytt Kommunkontor vid Köpmantorget
1970 Besök hos kommunens finska fadderort Tyrnävä
1970 Åsensbruks nya skola
1970 Invigdes Börsenhuset
1970 Brann det stora magasinet i Håverud med inneliggande papperslager värt drygt 1,5 milj. kr.
1970 Flyttade kommunkontoret in i nya lokaler i Börsenhuset
1970 Upphörde alla häradsrätter och ersattes av tingsrätter.
1970 6 sept. Nordens Naturvårdsdagen med tänd vårdkase på Boerkulle
1971 Rådaskolan blev Grundskola (tillbyggd 1969-1971)
1971 Skandinaviska Banken uppgick i Svenska Handelsbanken
1971 Melleruds köping upphörde och blev Melleruds kommun
1971 bildades Apoteksbolaget som övertog driften av landets alla apotek.
1971 Revs den stora linbanan i Håverud (byggd 1926)
1971 Juni lämnade det sista kanalfartyget bryggan i Håverud, det var ”Alex. Halling”.
1972 Uppsattes statyn ”Hästen” på Köpmantorget. Det är en gåva från Melleruds Kafébolag och tillverkad av Karl-Erik Granström på Stenebyskolan.
1972 revs ”huset med tornet” – C. J. Anderssons affär, tidigare Johansson & Eriksson; Ahlberg & Fredlund.
1972 Kanalyran med besök av Pekka Langer och Gunnel Eklund
1972 15 juli första Akveduktens Dag i Håverud med bl. a. Lars Madsén.
1972 Startade Grundskolan i Mellerud (sista kommunen i landet som införde grundskola).
1973 8 jan. revs Ångsågen vid Sunnanå hamn av brandkåren (startade 1882).
1973 i juni invigdes minigolfbanan vid Erlandserud.
1973 14 juli Akveduktens Dag i Håverud.
1973 25 juli Dal Vilda Västermpilen (tåg).
1974 Treläkarstationen i tätorten
1974 9 juli övertog Dals Motorklubb Västerråda skola.

- 1975 besökte kung Carl XIV Gustav Mellerud på sin Eriksgata.
1975 Kanalyran med besök av Tore Skogman.
1975 aug. brann ladugården vid Sunnanå Gård ned.
1975 beslut om nya vägnamn i Åsensbruk: Granvägen, Tallvägen och Klippvägen.
1976 Valtalade statsminister Olof Palme på Köpmantorget.
1977 Församlingshemmet i Mellerud tillbyggdes mot väster.
1978 24 feb. invigdes Rådahallen
1978 Kanalyran med besök av Ulf Elving och Kjell Krage.
1978 29 dec. rånades Sparbanken i Åsensbruk, bytet blev 48.000 kr, rånarna färdades i en stulen grön Passat.
1979 Kanalyran med besök av Jokkmokks-Jocke.
1980 Kanalyran med besök av Tjadden Hellström.
1981 Kanalyran med besök av Jeja Sundström och Stefan Demert.
1982 Tredje Brandstationen
1983 Sunnanå marknad upptas på nytt i "gammal form" på den gamla marknadsplatsen
1984 Kanalyran med besök av Ingvar Oldsberg och Hasse "Kvinnaböske" Andersson.
1984 3 april Dag Stålsjö höll föredrag i Tingshuset om Sveriges vagga.
1984 4 april Stig Järrel i Rådaskolans Aula.
1985 Nordalsskolan
1985 Nya Posten
1985 Melleruds Muséum i Tingshuset
1985 Kanalyran med besök av Kent Finell
1985 revs (gamla) Betania, byggt 1906 (realskola 1920-1927).
1986 revs Centralskolan i Mellerud.
1986 Kanalyran med besök av Jan Ellerås
1987 Servicehuset Älvan
1987 27 juni Kanalyran med besök av Carola.
1988 Dalaborgsjubiléet. Olof Ljungs modell över Dalaborg (1304-1434)
1988 Kanalyran med besök av Svenne och Lotta.
1989 21 mars lyfte Rune Andersson i Erikstad 2 017 x 25,4 kg= 51.2318 ton i bänkpress på en timme och hamnade därmed i Guinness Rekordbok!
1989 Kanalyran med besök av Kjell Wigert.
1989 revs Carl Bergelins Mekaniska Verkstad
1989 14 sept. vänortsavtal med Syd-Thy kommun i Danmark (upphörde 2006).
1990 Kanalyran med besök av Lars Hartelius och Kikki Danielsson.
1992 Servicehuset Karolinen, Dals-Rostock
1992 Kanalyran med besök av Lill-Babs.
1993 Olof Ljungs modell över köpingen (vid starten 1908)
1993 Kanalyran med besök av Ulf Elfving.
1994 Kanalyran med besök av Sven-Ingvar.
1994 okt. Olof Ljung fick Nordiska Muséets medalj.
1995 Dalslands Muséum i Upperud
1995 nov. vänortsavtal med Orissaare kommun i Estland
1995 Kanalyran med besök av Leif "Loket" Olsson.
1996 Lagunen vid Sunnanå hamn
1997 25 april öppnades Viadukt över järnvägen i tätorten, invigning 1998.
1997 4 nov. invigdes Viadukt över järnvägen i tätorten.
1998 1 jan. Västra Götalands Län
1999 20 maj Brann Vårdshuset på Dal ned (branden berodde på barns lek med tändstickor)
1999 Sålde Melleruds Kommun Erlandseruds Gård till IT Konsult i Fyrstad AB.

2000-talet

- 2000 Flyttade apoteket till nya lokaler vid Storgatan/Norra Kungsgatan.
2000 jan. Olof Ljung vald till "tidernas Mellerudsbo".
2000 feb. Mellerud klassad som 7:e bästa miljökommunen i landet.
2000 april "stadsbesök" från Kina.
2000 29 april invigdes nya Wårdshuset på Dal.
2000 4-5 maj drabbades kommunkontoret av dataviruset I Love You – e-post m. m. slogs ut!
2000 maj landshövdingen invigde AME:s lokaler i gamla Folktandvården.
2000 29 maj varsel för 30 kommunanställda under Tekniska kontoret!
2000 sept. besök från vänkommunen Sydthy i Danmark.
2000 nov.-dec. översvämning i Dalslands Kanals sjösystem, värsta någonsin (?),
Räddningstjänsten upprättade krisstab på Brandstationen!
2001 18 sept. drabbade det nya dataviruset Nimda datorer även i Mellerud!
2001 22-23 feb. storm i hela landet.
2002 Den varmaste sommaren sedan mätningar började 1860.
2002 31 juli slutade kommunchefen Bo Thorsenius.
2002 1 okt. stängdes Posten i Mellerud - i st. post i butiker.
2002 Oktobermässan i Håverud besöktes av Ingvar Oldsberg.
2002 19-21 okt. kom den första snön.
2002 23 nov. invigdes Dahlstiernska Gymnasiet.
2002 31 dec. slutade kommunalrådet Lennart Karlsson, (C).
2003 1 jan. blev Robert Svensson, Näs, Grinstad, nytt kommunalråd (C).
2003 1 jan. bytte Håfreströms AB namn till Arctic Paper.
2003 MIF spelar i div. 2
2003 26 feb. Thobias Fredriksson från Dals-Rostock tog VM-guld i sprint i Vald di Fiemme.
2003 1 april blev Ingmar Johansson ny kommunchef.
2003 20 okt. kom första snön! Även hagel!
2003 8 nov. Arkivens Dag om idrott. Bo Althoff, Andreas Johansson och Hans Erik Engqvist.
2003 18 nov. Konsert med Fairport Convention
2004 15 april upphörde Björkebäckshemmet i Dalskog.
2004 4 maj första studiebesöket från en skola (Gymnasiet) i Kommunarkivet
2004 6 juni firades Dalaborg 700 år med medeltidsmarknad och turnering.
2004 18 sept. firades DJ – Dalslands Järnväg 125 år med ett jubileumståg Åmål-Kornsjö.
2004 9 okt. firades BJ – Bergslagens Järnväg 125 år med ett jubileumståg Åmål-Göteborg.

2005 11 dec. invigdes "nya" Storgatan.

2006 juni Sydthy sade upp vänortsavtalet från 1989 med Mellerud eftersom man uppgått i en annan kommun.
2006 3 juli invigdes de första sjöbodarna i Sunnanå hamn.

2007 april såldes Kyrkans Gård på Dal.
2007 2 maj invigdes Medborgarkontoret, ny besöksadress för Kommunkontoret: Storgatan 13.
2007 9 sept. släcktes det analoga TV-nätet i vår del av landet. Digital-TV startade.

2008 1 jan. 100 år sedan Mellerud blev köping – 2008 blev ett jubileumsår.
2008 29 april blev riksdagsman Britt Bohlin (S) från Mellerud landshövding i Jämtland.
2008 firade MIF sitt 100-årsjubiléum bl. a. med en bok som även berättar om köpingen.
2008 22 nov. invigdes Nordiska Tomtemuséet i gamla bryggeriet.

2009 5 aug. revs Paviljongen vid Rådaskolan, byggd 1959.

2010 1 jan. Lades Holms och Järns församlingar samman till Holms församling.

2010 1 jan. Lades Bolstads, Erikstads och Grinstads församlingar samman till Bolstads församling.

2010 1 jan. Lades Örs, Dalskogs och Gunnarsnäs församlingar samman till Örs församling.

2010 jan. började med mycket snö och kallt ned mot – 30 grader nattetid.

2010 18-21 feb. stort snöoväder, ett av de värsta i mannaminne, många insnöade.

2010 31 juni ändrade Wårdshuset på Dal namn till Café Gruzzo, med italienskt kök.

2010 1 juli upphörde den allmänna värnplikten från 1901.

2010 21 okt. kom den första snön!

2010 9 nov. kom snö för andra gången!

2010 25 nov. kom snö för tredje gången! Sedan låg den kvar.

2010 12 dec. Karolina Magnusson blev Melleruds Lucia 2010. Det var -10 gr. vid kröningen.

2010 15 dec. Tidigaste isen på 40 år (kanske någonsin). Vänersborgsviken är full av is upp till Hjortens udde. Enl. NWT.

2012 26 okt. invigdes den nya digitaliserade biografen i Föreningshuset Åsenebruk.

2012 7-9 dec. invigdes den nya digitaliserade biografen i Mellerud, med nytt namn: Centrumsalongen.

2013 26 feb. antog Kommunfullmäktige detaljplanen för Västerråda köpcentrum.

2019 23 okt. invigdes det nya köpcentrat Gallerian på Västerråda köpcentrum.

Källor och litteratur (för dig som vill läsa mera om vår kommun)

Aarsrud, Christian, Upperud – ett maritimt centrum, 2012.

Ahlberg, Sven-Olof, Akvedukten i Håverud, 2018.

Alexandersson, A, Det gamla Dal, 1989.

Alvring, Bror, Tidsbilder på Dal, i: Dalsländsk Hembygd, 1953:2.

Andersson, Gunder & Karlsson, Lena S, Äventyret Dalsland – utflykter i tid och rum, 2008.

Andersson, Ingmar, Fjället, 1998.

Andersson, N. & Holmstrand, M., En bildsvit över Södra Dal, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 1-32.

Bergslagernas järnvägsaktiebolag 1872-1899: historik, 1900.

Bergslagernas järnvägsaktiebolag 1872-1922: historik, 1923.

Bolstad, Erikstad och Grinstads socknar. Kulturhistorisk byggnadsinventering, Älvsborgs Läns Museum, nr 37, 1991.

Brink, Lars, När hoten var starka. Uppkomsten av en väpnad folkrörelse [hemvärnet], 2009. Lic. avh. författaren född i kommunen.

Brodin, L, Holms socken på Dal, 1954

Bäckström, U, Dalslands Kanal, 1985.

Börddh, A. G., Folkskydd folkskald [Brånasmeden], i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 81-90.

Börddh, A. G., Hållen min sabbat. Predikan 25 sept. 1836 hållen av sockenadjunkten L.

Helldin enl. refererad av Johannes Olsson i Bråna (Brånasmeden), i; Karlstads Stifts Julbok

1936, s. 92-104.

Bördh, A. G., Johannes Olsson i Bråna – Ett skaldeöde, 1936.

Dalgård, Gösta, Berättelsen om klockaregossen Brånasmeden, 1984.

Dalskog och Gunnarsnäs socken. Kulturhistorisk byggnadsinventering, Älvsborgs Läns Museum, nr 33, 1984.

Dalsland, Utredning rörande landskapets utvecklingsmöjligheter, av 1961 års Dalslands kommitté, 1963.

Dal-Västra Värmlands järnväg, 1990.

Dalslands Diplomatarium, 1996

Dalslands järnväg 1879 18/7 1929: minnesskrift, 1929.

Dalslands Kanal, 1968.

Dalslands kanal, red: Christian Aarsrud och Wilhelm Ängermark; [utg. av] Dalslands fornminnes- och hembygdsförbund, upplagor 1968, 1972.

Edestam, A, Dalbor, 1977.

Edestam, A, De dalsländska järnbruken, 1977.

Edestam, A, Gyldenlövefejden på Dal 1675-79, 1977.

Edestam, A, Karlstads stifts herdaminne 5, 1973.

Edestam, A., Präster på Dal i våra fäders tid, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 57-64.

Edestam, A, Ur Nordals härads domböcker 1613-1732, 1978.

Edestam, A, Ur Sundals härads domböcker 1613-1699, 1980.

Edestam, A, Ur Sundals härads domböcker 1700-1730, 1995.

Edestam, A, Ur Valbo härads domböcker, 1978.

Edestam, A, Ur Vedbo härads domböcker, 1977.

Ekström, Per Olof, Arsenik och nattvardsvin, 1971.

Ekström, Per Olof, Johannes Rimsmed, 1968.

Engvall, B, Mellerud. Från gästgiveri till järnvägsknut. En historik, 1975.

Enmark, Romulo & Nordqvist, Bengt, Rostocks Brunn – Hälsobrunn och Badanstalt, 1981.

Forsaesus, S, Dal-Västra Värmlands järnväg, 1990.

Fryxell, Olof, Brånasmedens Dikter, 1892.

Gillby, J., Mitt Dal, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 33-42.

Gullin, H, Från Kroppefjäll, 1946, 2:a uppl. 1983.

Harrison, Dick, Dalslands historia, 2018.

Hembygden, årsbok för Dalslands hembygdsföreningar, 1919-w.

Hembygden 2005, Andra världskriget i Dalsland, bl. a. om de järnvägstjänstemän som hjälpte den norska motståndsrörelsen.

Henriksson, J, Plägseder och krock bland Dalslands allmoge fordomdags, 1979.

Henriksson, J, Vartill våra växter duga, 1978.

Henriksson, J, Växterna i de gamlas föreställningar, seder och bruk, 1975.

Himmel och havrejord, (Bolstad, Erikstad och Grinstad) 1982.

Håfreströms Bruks hundraåriga historia (1880-1970), 1980.

Håkansson, M, red., Älvsborgs län. Historia i gränsbygd, 1997.

Hultqvist, Per, Stränder och namn: ortnamnsmiljöer och ortnamn vid Dalslands Vänerkust, 2001.

Jansson, Lena-Maria, Rostocks brunn. C-uppsats i etnologi vid Uppsala Universitet, 1991.

Johannesson, G, De vita båtarna, 1983.

Järbel, Georg, Kyrkans gård på Dal, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 91-96.

Karlsson, Mikael, Persona non grata Fenix, (del 2) 2015.

Karlsson, Mikael, Persona non grata paria (del 1), 2015.

Kronstrand, Bengt, Vandring i Rostock under ett århundrade 1900-2000, 2002.

- Kroppefjäll.** En Dalslandsbok, socknarna Dalskog, Gunnarsnäs, Ör, 1957; 2:a uppl. 1976.
- Lampers, Per-Olof,** Anolfsbyn genom tre sekler, 1999.
- Lampers, Per-Olof,** Melleruds IF 100 år 1908-2008 - hand i hand med köpingen, 2008.
- Lampers, Per-Olof,** Sparbanken och bygden 1870-1970. utgiven vid Nordals Härads Sparbanks 100-års jubileum, 1970.
- Lampers, Per-Olof,** Sparbanken och bygden 1870-1995, 1995.
- Lampers, Per-Olof & Ljungqvist, Kerstin,** Då livet tog en omväg. En bok om Kroppefjälls Sanatorium, 2011.
- Larsson, Adolf.,** Dagbok, 1979.
- Larsson, Margareta & Andersson, Anneli,** Erikstad socken 1, 2015.
- Lignell, Anders,** Beskrifning öfver grefskapet DAL, 1851, faksimil 1979.
- Ljung, Olof,** Brånasmeden i dikt och verklighet, 1980.
- Ljung, Olof & Karlsson, Karl,** Karolinervägen, 1961.
- Ljung, Olof,** Ingevaldssläkten 1-2, 1962-64, (del 1 och 2 utökade i nytryck 1994 och 2000).
- Ljung, Olof,** Järns socken, 1980.
- Ljung, Olof,** Människor och öden i Vänerbygd, 1, 2005.
- Ljung, Olof,** Sagan om skrinet, 2004.
- Ljungdal, Arnold,** Ofullbordat porträtt, 1957.
- Ljungqvist, Kerstin,** Nyttans växter [en uppslagsbok om växter, samt om rektor Johannes Henriksson], 2006; 4:e uppl. 2016.
- Lyttkens, Alice,** Leva om sitt liv - Minnen från sekelskiftet till 1920 [Dals-Rostock], 1977.
- Melleruds tätort och Holms socken.** Kulturhistorisk byggnadsinventering, Älvsborgs Läns Museum, nr 29, 1982.
- Nilars, Margareta,** Rådstugerätten i Åmål. Protokoll 1646-1699, 2018.
- Noreen, P.,** Sundals härad under 1800-talet, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 65-80.
- Olsson, Roland & Johannesson, Gösta,** Dalslands Järnväg 125 år, 2004.
- Petersson, Sture,** Bolstad socken med gårdar och torp, 2007.
- Rigemo, Göran,** Dalslands Kanal, 2018.
- Roth, Anders & Ljungqvist, Kerstin,** Rostocks Brunn, 2015.
- Räf, Per-Ola (Pelle),** Orglar och organister i Karlstads stift t o m 1869, 2007.
- Sjöberg, Mats,** Att säkra framtidens skördar. Om skolan i Bolstads pastorat 1860-1930, 1996.
- Sjödahl, Elsa,** Tössbo härads domböcker 1613-1675. Register på nutidssvenska från renovationerna i Göta Hovrätts arkiv, 2014
- Skott, Fr.,** Folkets minnen, 2008, A. G. Bördh som folkminnesupptecknare s. 172-181.
- Skållerud.** En bok om Skålleruds socken i Dalsland, 1973.
- STF:s Årsskrift,** Dalsland, 1936, 1981 – Obs: 2 olika.
- Strömberg, B,** En boplatz från järnåldern vid Holms kyrka, 1991 (RAÄ).
- Wadensjö, Bengt,** Gud i Vänerland, 2004 = Värmlands Muséums Årsbok 2004.
- Wahlström, B,** Johannes Gillby, en dalsländsk diktarpofil, i Hembygden 1956, s. 3-10.
- Wallin, J. O,** Dalslands järnväg 1879-1929, 1929.
- Wiberg, Hildur,** Hänt och hört på Dal, 1966.
- Wiktorsson, Per-Axel & Odelman, Eva,** Dalslands Diplomatarium, 1996.
- Westerdahl, Ch,** Väneren, 2003.
- Åberg, Hjalmar,** Farfar berättar, 1970.
- Åberg, Hjalmar,** I odlingens utmarker. Ödetorp på Kroppefjäll, 1963, 2:a uppl. 1978.
- Åberg, Kjell,** Daniel Fryxells skola vid Västerråda, i: Hembygden 2010, s. 53-78.
- Åsbrink, G,** Dalslands Kanal 1868-1918, 1918.

Om du tycker att något saknas är jag tacksam för e-post om det:
kjell.g.aberg48@gmail.com